

LIETUVOS RESPUBLIKOS SUSISIEKIMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 17, LT-01505 Vilnius, tel. (8 5) 261 2363,
faks. (8 5) 212 4335, el. p. sumin@sumin.lt.

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188620589

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2023-04-

Nr.

DĖL ĮSTATYMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija (toliau – Susisiekimo ministerija) teikia Lietuvos Respublikos kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo Nr. VIII-2032 6, 8, 9 straipsnių, 2 ir 5 priedų pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Įstatymo projektas).

Įstatymo projektas parengtas vadovaujantis 2022 m. vasario 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2022/362 (toliau – Direktyva).

Įstatymo projekto tikslas:

- įgyvendinti Direktyvos II priedo „Naudojo mokesčių maksimalūs dydžiai eurai, įskaitant 7a straipsnio 2 dalyje nurodytas administracines išlaidas“ nuostatas ir nustatyti maksimalius kelių naudotojo mokesčių dydžius, kurie priklauso nuo euro taršos klasės ir transporto priemonės ašių skaičiaus;
- reglamentuoti atsiskaitymą už suteiktas elektromobilių įkrovimo paslaugas pagal nustatytą paslaugos kainą su valstybinės reikšmės kelių valdytoju;
- numatyti, kad Susisiekimo ministerijos įgaliotos viešosios įstaigos Transporto kompetencijų agentūros (toliau – Agentūra) funkcijoms, nurodytoms Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 10 straipsnio 12 dalyje, atlikti, valstybinės reikšmės kelių naudojimo priežiūrai vykdyti, Eismo įvykių informacinei sistemai palaikyti, tobulinti ir informacijai apdoroti būtų naudojamos Kelių priežiūros ir plėtros programos lėšos.

Lietuvos Respublikos automobilių kelių tinklą sudaro 84,5 tūkst. km, iš jų valstybinės reikšmės kelių tinklas – 21,2 tūkst. km. Valstybinės reikšmės kelių tinklą sudaro šie keliai: magistraliniai – 1 751 km, krašto – 4 927 km ir rajoniniai – 14 560 km.

Vertinant vidutinius metinius paros eismo intensyvumo rodiklius, intensyviausi Lietuvos keliai yra šie: A19 Vilniaus pietinis aplinkkelis, A1 Vilnius–Kaunas–Klaipėda bei A5 Kaunas–Marijampolė–Suvalkai.

Per parą A19 Vilniaus pietiniu aplinkkeliu vidutiniškai važiuoja nuo 11 000 iki 17 700 automobilių, keliu A1 Vilnius–Kaunas–Klaipėda – nuo 12 000 iki 39 000 ir keliu A5 Kaunas–Marijampolė–Suvalkai – nuo 4 400 iki 64 000 automobilių, taip pat A19 Vilniaus pietiniu aplinkkeliu vidutiniškai važiuoja 2 468 krovininiai automobiliai, keliu A1 Vilnius–Kaunas–Klaipėda – 3 350 ir keliu A5 Kaunas–Marijampolė–Suvalkai – 5 387 krovininiai automobiliai.

Lietuvos valstybinės reikšmės kelių tinklu naudojasi beveik 2 mln. Lietuvoje registruotų transporto priemonių ir apie 500 tūkst. transporto priemonių Lietuvą kertą tranzitu.

Transporto priemonių daugėja, jos ne tik teikia socialinę ir ekonominę naudą, tačiau intensyviai naudojamos valstybinės reikšmės kelių infrastruktūrą ją dėvi, o tai reikalauja nuolatinės valstybinės reikšmės kelių infrastruktūros priežiūros, rekonstrukcijos, remonto ir plėtros.

Dėl ribotų finansavimo galimybių Lietuvos kelių transporto infrastruktūra yra dar nepakankamai sutvarkyta ir išplėta, daugelio kelių būklė yra prasta ir toliau blogėja, todėl būtina didinti finansavimą. Reikalavimų neatitinkančių kelių neremontuojant, kelių defektai įsisenėja, didėja ir reikšmingai auga investicijų poreikis tokiems nekokybiškiems keliams atnaujinti.

Dėl didėjančio transporto srauto ir intensyvaus magistralinių kelių naudojimo magistraliniai keliai smarkiai prastėja, nuo 2016 m. iki 2022 m. vidutiniška per metus jų nusidėvėjimo vertė – apie 54,8 mln. eurų.

Siekiant kompensuoti transporto priemonių padaromą žalą magistralinių kelių infrastruktūrai, vadovaujantis Lietuvos Respublikos kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo (toliau – Įstatymas) 6 straipsnio nuostatomis transporto priemonių ar jų junginių, nurodytų Įstatymo 2 priede, valdytojai moka kelių naudotojo mokestį už naudojimąsi magistraliniais keliais. Už naudojimąsi krašto, rajoniniais, vietinės reikšmės keliais kelių naudotojo mokestis nemokamas.

Kelių naudotojo mokestis gali būti mokamas už dieną, savaitę, mėnesį ir metus. Vidutiniškai per metus kelių naudotojo mokesčio surenkama apie 53 mln. eurų, iš jų apie 28 mln. eurų už dienos, apie 1,8 mln. eurų už savaitės, apie 13 mln. eurų už mėnesio ir apie 10 mln. eurų už metų mokestį.

Šiuo metu kelių naudotojo mokestį galima susimokėti Kelių direkcijos tinklalapyje ir 700 platinimo vietų.

Kelių naudotojo mokesčio dydžius, neviršydamą Įstatymo 2 priede nustatomų maksimalių dydžių, šio mokesčio mokėjimo, administravimo ir priežiūros tvarką nustatys Vyriausybė. Nustatyti mokesčio dydžiai turi būti proporcingi naudojimosi keliais trukmei. Mėnesio tarifas turi būti ne didesnis kaip 10 procentų metų tarifo, savaitės tarifas turi būti ne didesnis kaip 5 procentai metų tarifo, o dienos tarifas turi būti ne didesnis kaip 2 procentai metų tarifo.

Įstatymo projektu, įvertinant išaugusį magistralinių kelių naudojimo intensyvumą, didėjančią kelių infrastruktūros nusidėvėjimą, padidėjusią infliaciją ir tai, kad kelių naudotojo mokesčio dydžiai nebuvo peržiūrėti nuo 2015 metų, siekiant užtikrinti tinkamą kelių infrastruktūros būklę, taip pat įgyvendinti Direktyvos nuostatas, siūloma patvirtinti maksimalius kelių naudotojo mokesčio dydžius, kurie priklausytų nuo euro taršos klasės ir transporto priemonės ašių skaičiaus.

Įstatymo 8 straipsnio papildymo 4 dalimi tikslas – reglamentuoti atsiskaitymą už suteiktas elektromobilių įkrovimo paslaugas pagal nustatytus paslaugos tarifus (kainą) su valstybinės reikšmės kelių valdytoju, siekiant sutaupyti Kelių priežiūros ir plėtros programos lėšas ir sudaryti vienodas konkurencines sąlygas kitiems ūkio subjektams įrengti ir plėtoti viešąsias elektromobilių įkrovimo stoteles.

Ketrios viešosios elektromobilių įkrovimo stotelės buvo įrengtos Kelių direkcijos lėšomis, likusios 24 – iš Europos Sąjungos investicinių fondų lėšų. Kelių direkcija įsipareigojo užtikrinti, kad 5 metus po veiklos įgyvendinimo elektromobilių įkrovimo paslaugos šiose įkrovimo stotelėse bus teikiamos nemokamai. Iš šių 24 elektromobilių įkrovimo stotelių 10-ies terminas teikti nemokamas elektromobilių įkrovimo paslaugas baigėsi 2022 m. gruodžio mėnesį, likusių 14-os terminas teikti nemokamas elektromobilių įkrovimo paslaugas baigsis 2023 m. birželio mėnesį.

Pagal Kelių direkcijos pateiktą informaciją per 2022 metus 28 elektromobilių įkrovimo stotelės sunaudojo elektros energijos už 485 000 eurų, per metus šių elektromobilių įkrovimo stotelių priežiūros ir administravimo kaštai siekė daugiau kaip 50 000 eurų. Pažymėtina, kad privatus verslas domisi viešųjų elektromobilių įkrovimo stotelių šalia valstybinės reikšmės kelių įrengimo galimybėmis, tačiau neapmokestinta valstybės valdoma elektromobilių įkrovimo infrastruktūra iškreipia rinkos sąlygas ir stabdo privataus verslo iniciatyvas.

Įsigaliojus Įstatymo pakeitimo (papildymo) nuostatai, pagal kurią būtų apmokestintas naudojimasis valstybinės reikšmės keliuose Kelių direkcijos įrengtomis elektromobilių įkrovimo stotelėmis, įvertinus vidutinę elektromobilių įkrovimo paslaugos rinkos kainą (50 ct už 1 kWh) ir galimą paslaugos vartotojų skaičių, Kelių direkcija gautų daugiau kaip pusę milijono eurų pajamų per metus. Lėšos būtų naudojamos valstybinės reikšmės keliuose įrengtų elektromobilių įkrovimo stotelių (kelio statinių) priežiūros, šios infrastruktūros palaikymo ir administravimo sąnaudoms padengti (elektros kaina, elektros perdavimo kaina, elektros galios mokestis, įrangos priežiūros ir remonto kaštai, informacinės sistemos palaikymo kaštai, skambučių centro (pagalbos tarnybos) kaštai, mokesčių surinkimo tarpininko kaštai). Kelių direkcija vykdys elektromobilių įkrovimo paslaugos teikimo veiklą. Elektromobilių įkrovimo paslaugos kainą ir jos apskaičiavimo metodiką tvirtins susisiekimo ministras, įvertinęs elektros energijos kainą ir išlaidas, kurias patiria valstybinės reikšmės kelių valdytojas, eksploatuodamas valstybinės reikšmės keliuose įrengtas elektromobilių įkrovimo stoteles.

2024 m. liepos 1 d. įsigaliojus Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 27¹ straipsnio redakcijai, Eismo įvykių informacinės sistemos valdytoja taps Susisiekimo ministerija. Numatoma, kad šią sistemą tobulins, ją naudos, tvarkys duomenis, analizuos eismo įvykius, teiks reikiamą informaciją ir pan. Agentūra. Eismo įvykių duomenims tvarkyti, rinkti, grupuoti, analizuoti ir kitiems veiksams, siekiant daryti išvadas dėl eismo saugos problemų ir galimų sprendimų būdų, kiekvienais metais numatomas apie 250 tūkst. eurų poreikis iš Kelių priežiūros ir plėtros programos lėšų.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos statybos įstatymo nuostatomis, Susisiekimo ministerijai kaip viešajam subjektui pavedama atlikti susisiekimo komunikacijų ir su jomis susijusių kitų inžinerinių statinių, taip pat hidrotechnikos statinių Baltijos jūroje ir vidaus vandenių telkiniuose priežiūrą arba suteikiama teisė perįgaluoti ir pavesti šią funkciją atlikti kitai organizacijai. Atsižvelgdama į teisės aktų nuostatas, Susisiekimo ministerija įpareigos Agentūrą vykdyti valstybinės reikšmės kelių naudojimo priežiūros funkciją. Statinių naudojimo priežiūrą atliekanti Agentūra tikrins, kaip statinių naudotojai (AB Lietuvos automobilių kelių direkcija) vykdo Statybos įstatymo ir kitų Lietuvos Respublikos įstatymų bei teisės aktų nustatytus statinių techninės priežiūros ir naudojimo bei statinių saugos reikalavimus.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos kelių įstatymo nuostatomis kelių priežiūra yra nuolatiniai kelio darbai siekiant užtikrinti saugų eismą ir numatytą kelio ir jo statinių naudojimo laiką, kuriuos šiuo metu įpareigota vykdyti AB Lietuvos automobilių kelių direkcija.

Valstybinės reikšmės kelių tinklą sudaro apie 21 tūkst. kilometrų kelių bei 1 547 tiltai, viadukai ir estakados, preliminariais skaičiavimais, Agentūrai (darbo užmokesčiui, bendriesiems ir administraciniais kaštams padengti) iš Kelių priežiūros ir plėtros programos lėšų reikės skirti apie 200 tūkst. eurų kiekvienais metais numatyta funkcijai atlikti.

Įstatymo projektas nėra notifikuoamas Europos Komisijai pagal Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“, reikalavimus.

Įstatymo projektu iš esmės nėra nustatomas naujas ar keičiamas esamas teisinis reguliavimas, todėl numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas, vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, 4 punktu, neatliekamas.

Įstatymo projektas atitinka Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programą, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, tačiau tiesiogiai šios programos nuostatų neįgyvendina.

Įstatymo projekte nepateikiama naujų sąvokų ir jas įvardijančių terminų, todėl jis nevertintinas Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

Įstatymui įgyvendinti papildomų valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės fondų lėšų nereikės. Įstatymo pakeitimo (8 straipsnio papildymas 4 dalimi) nuostatų įgyvendinimas padės sutaupyti apie 90 tūkst. eurų biudžeto lėšų per einamuosius metus ir apie 1,5 mln. eurų per artimiausius 3 biudžetinius metus.

Įstatymo projektas buvo paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje ir Susisiekimo ministerijos interneto svetainėje ir visi suinteresuoti asmenys 10 darbo dienų nuo Įstatymo projekto paskelbimo galėjo teikti pastabas ir pasiūlymus dėl Įstatymo projekto.

Įstatymo projektas be pastabų suderintas su Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, VšĮ Transporto kompetencijų agentūra. Lietuvos vežėjų sąjungos pateiktos pastabos dėl Įstatymo projekto įvertintos. AB Lietuvos automobilių kelių direkcijos pateiktos pastabos suderintos darbo tvarka. Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba ir Lietuvos savivaldybių asociacija per nustatytą terminą pastabų nepateikė.

Dėl Lietuvos Respublikos finansų ministerijos ir Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos pateiktų pastabų, į kurias neatsižvelgta, parengta derinimo pažyma.

Įstatymo projektą parengė Susisiekimo ministerijos Kelių ir oro transporto politikos grupės (vadovas – Vladislav Kondratovič, tel. +370 659 41 140, el. p. vladislav.kondratovic@sumin.lt) vyriausiasis patarėjas Tomas Pilukas (tel. +370 693 33 041, el. p. tomas.pilukas@sumin.lt) ir Ateities

susisiekimo politikos grupės (vadovas – Darius Stravinskas, +370 694 41 323, el. p. darius.stravinskas@sumin.lt) vyriausioji specialistė Vilma Vaičiūnienė (tel. +370 690 90 714, el. p. vilma.vaiciuniene@sumin.lt).

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo Nr. VIII-2032 6, 8, 9 straipsnių, 2 ir 5 priedų pakeitimo įstatymo projekto pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ projektas, 1 lapas.

2. Lietuvos Respublikos kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo Nr. VIII-2032 6, 8, 9 straipsnių, 2 ir 5 priedų pakeitimo įstatymo projektas ir jo lyginamasis variantas, 8 lapai.

3. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo pažyma, 3 lapai.

4. Lietuvos Respublikos kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo Nr. VIII-2032 6, 8, 9 straipsnių, 2 ir 5 priedų pakeitimo įstatymo aiškinamasis raštas, 5 lapai.

5. Direktyvos (ES) 2022/362 ir nacionalinių teisės aktų projektų atitikties lentelė, 1 lapas.

6. Lietuvos Respublikos kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo Nr. VIII-2032 6, 8, 9 straipsnių, 2 ir 5 priedų pakeitimo įstatymo projekto derinimo pažyma, 4 lapai.

7. Institucijų išvadų kopijos, 8 lapai.

Energetikos ministras, pavaduojantis
susisiekimo ministrą

Dainius Kreivys